

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Slavernij aan de voordeur: hoe duurzaam zijn B2c delivery ketens

Wouter Verheyen

Professor arbeidsrecht en transportrecht UAntwerpen

Traditionele visie CSR in B2c-ketens

Kledij verkopen uit sweatshops? In België kan het nog steeds

Multinationals die goedkoop en in slechte arbeidsomstandigheden kleren laten maken, hoeven zich in België geen zorgen te maken over sancties. Dat staat in een kritische analyse van het Leuvense onderzoeksinstituut Hiva waarover De Standaard bericht. Van de beloofde maatregelen is niet veel in huis gekomen.

- **CSR als global-south uitdaging...**

CSR en logistiek... geen nieuw probleem

OOST-EUROPESE CHAUFFEURS LEVEN MAANDENLANG OP PARKING BIJ GELEEN

24-09-2020

Geplaatst door Tim de Jong

Op aanwijzen van FNV en de Belgische vakbond BTB deed de inspectie onder meer onderzoek op een parkeerplaats bij Geleen. Daar troffen de diensten een groep chauffeurs die al twee maanden daar leeft in de cabine, zonder verdere voorzieningen, voor een dagloon van 65 euro.

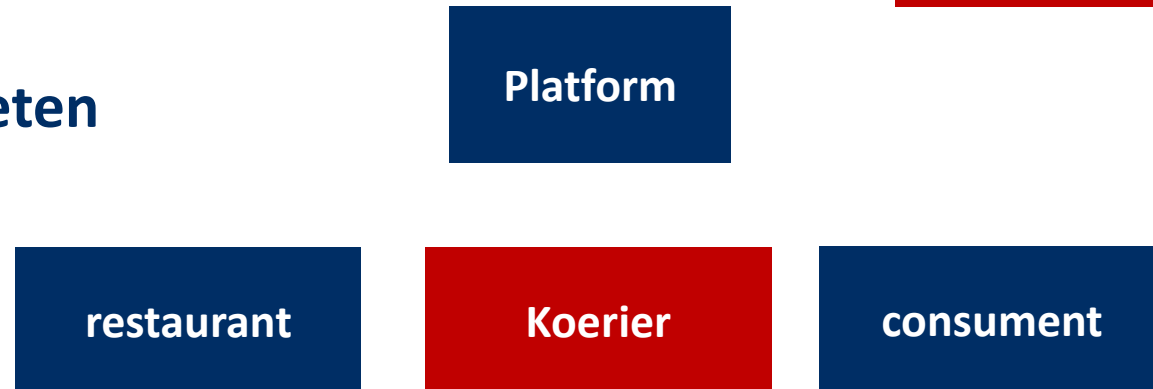
Edwin Atema van FNV-Stichting VNB: 'Ook de inspectie weet nu dat de chauffeurs maanden in hun cabine moeten leven, zonder water of wc, voor een schamele 65 euro per dag.' Volgens Edwin Atema rijden de chauffeurs voor Ikea. De stichting VNB ontdekte dat een heel aantal bedrijven hun Oost-Europese chauffeurs verplichten om vanuit België in de weekenden naar Nederland te rijden om zo de controles van de Belgische inspectiediensten te ontlopen. Veel van die chauffeurs bivakkeren in Geleen. Ook in België en Frankrijk zijn controles geweest op de parkeerplaatsen van Ikea. Net als de vakbonden trof ook de inspectie chauffeurs aan die weken tot maanden in hun cabines leven en hun behoefte moeten doen in de struiken. Ook wordt nader onderzoek gedaan naar fraude met rij- en rusttijden en het

B2c delivery ketens

- E-commerceketen

- On demand delivery keten

Slavernij aan de voordeur?

Proces Deliveroo: Eindpunt van schijnzelfstandigheid?

Bijna twee jaar nadat de zaak door de arbeidsauditeur werd ingeleid voor de rechtbank, zal het dossier tegen Deliveroo op donderdag 28 oktober 2021 gepleit worden. Het auditoraat startte de gerechtelijke procedure om de wantoestanden, op arbeidsrechtelijk vlak, bij Deliveroo een halt toe te roepen.

woensdag 27 oktober 2021 17:04

Sarah Van
Genechten
wo 20 okt 07:17

Rechtszaak tegen koeriersdiensten legt wantoestanden in sector bloot: "Gratis levering bestaat niet"

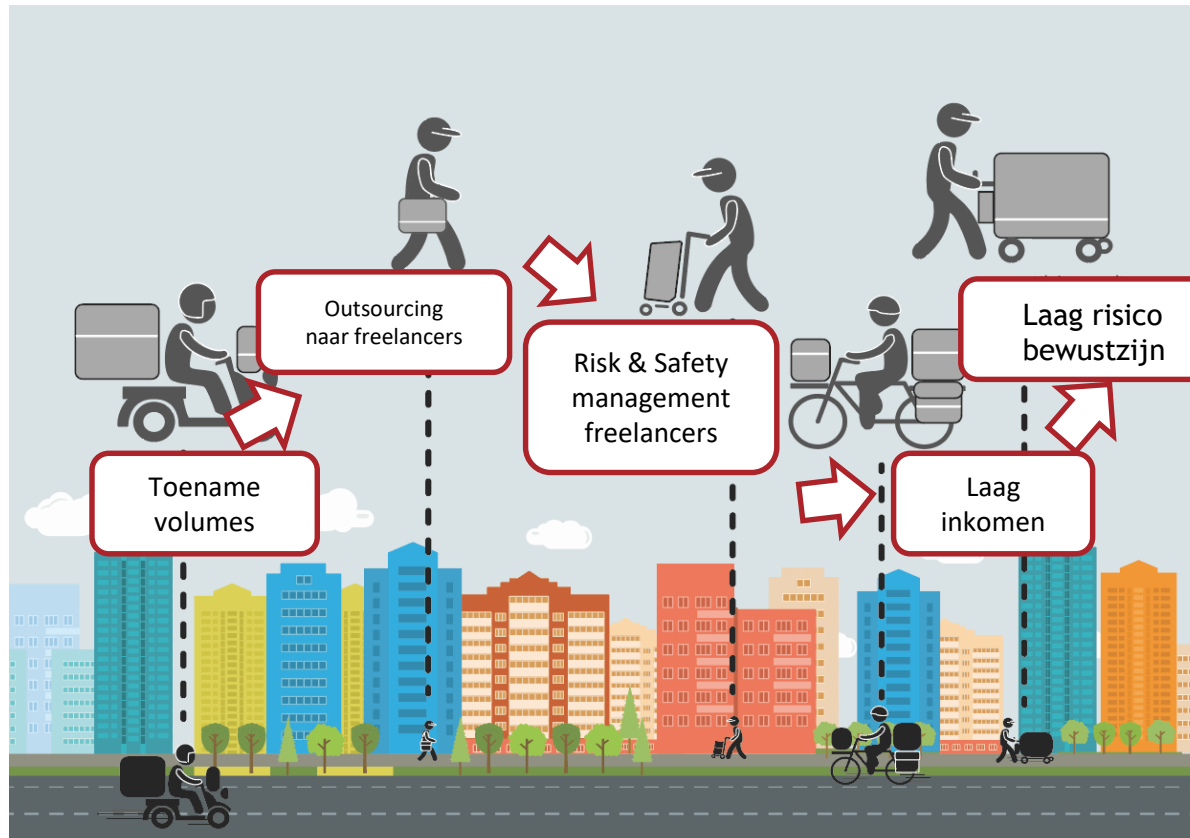
De koeriersbedrijven PostNL en GLS moeten zich voor de rechtbank verantwoorden voor sociale fraude. Ze zouden pakjesbezorgers onterecht als zelfstandigen in plaats van als werknemers behandelen. Transporteconoom Roel Gevaers kent het businessmodel en de wantoestanden in de sector. "Gratis levering bestaat niet", zegt hij in "Laat". "Een correcte prijs voor levering is minstens vijf euro."

Meerderheid maaltijdbezorgers in Brussel verblijft illegaal in ons land

SAMENLEVING BRUSSEL 11/10/2021 © BELGA - BRUZZ DELEN:

Problemen?

Hoe slavernij beteugelen?

Hoe “slavernij” beteugelen: regulering

▪ 2 mogelijke aanknopingen:

▪ Arbeidsrecht:

- Gaat niet alleen over arbeidsovereenkomst as such
- Ook werktijden, quasi-immuniteit, arbeidsongevallenverzekering,...
- **Probleem: grotendeels all or nothing: geen werknemer = geen bescherming**

▪ Vervoerrecht:

- Vervoersector is sterk gereguleerd
- Vergunningensysteem/bekwaamheid/cabotagebeperkingen zouden bodem in de markt kunnen bouwen.
- **Probleem 1: beperkt toepassingsgebied normen: grotendeels traditionele aanknoping aan de “vrachtwagen”**
- **Probleem 2: afdwinging: bezorgers als moving target → moeilijk naleving te controleren.**

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

arbeidsrecht

Belang kwalificatie als werknemer

Kwalificatie in de praktijk

Belang (1): quasi-immuniteit vs. onbeperkte aansprakelijkheid

- **Risico: Ladingschade (bv gebroken Iphone, waarde 600 €) of lichamelijke schade derde (ongeluk waarbij derde wordt aangereden door fietskoerier).**
- **Aansprakelijkheidsblootstelling in het arbeidsrecht: geen behoudens opzet, zware fout of herhaaldelijk lichte fout → quasi-immuniteit (art. 18 AOW).**
- **Aansprakelijkheidsblootstelling bij gebrek aan kwalificatie als werknemer:**
 - **Probleem: i.t.t. arbeidsrecht, geen algemene laag beschermend recht.**
 - **Vervoerrecht → in België wegvervoerwet niet toepasselijk op fietskoeriers**
 - **Als gemeen recht toepasselijk:**
 - Onbeperkt aansprakelijk
 - Geen verplichte verzekering
 - Gebrek aan informatie enkel gesanctioneerd bij dwaling of bedrog

Belang (2): laag risicobewustzijn

- Platform-economie stelt nieuwe groep mensen bloot aan logistieke risico's
- Platformen targetten vaak specifiek groepen met een grotere informatienood.
- Instant-contracting verlaagt contractkosten maar creëert tegelijkertijd risico op minder geïnformeerde contractanten.
- Empirische data (117 koeriers uit België en Nederland) bevestigen gebrekkig risicobewustzijn platformwerkers en grote informatieafhankelijkheid van platformen.

Risico	Zelfinschatting kennis	Actuele kennis	informatiebron
Ongeval	30% "geen kennis"	48%	Platform: 61,22%
ladingschade	47,7 % "geen kennis"	24%	

- **Risico wordt dus niet meegenomen in "prijszetting" door platformwerker/freelancer.**
- Ratio informatieplichten: Distance selling Directive and Directive 85/577/EEC: "to give the party not taking the initiative the possibility to gather information as if she had made the market test before"

Belang (3): beperkte risicomanagementstrategie

- **Verzekering is commercieel breed beschikbaar maar empirische data bevestigen**
 - a) Beperkte kennis fietskoeriers omtrent (nood aan) verzekering
 - 93% weet niet of en welke verzekering hij heeft
 - 2%: BA priveleven
 - b) Beperkte bereidheid om verzekering te nemen
 - 20,93%: voorzichtig
 - 27.91% financiële redenen
 - 16.8%: administratieve last
 - 30.23% risico-onbewustzijn

Kwalificatie in de praktijk?

Parameter	UKSC Uber v Aslam	Hof Amsterdam Deliveroo v FNV	Car (nr. 113 & nr. 116)
Wil partijen			Z
Beslissende invloed op tarieven	W	AO	AO (bijz crit)
Arbeidsvoorwaarden eenzijdig opgelegd	W	AO	AO (bijz crit)
Niet voordoen als onderneming			AO (bijz crit)
Vrije keuze slots			Z \leftrightarrow maar WN: geen keuze te leveren bestellingen
Geen vrijheid om taken te weigeren	W (als ingelogd)	Vrijheid om taken te weigeren	+/- Z: wel vrijheid maar negatief gevolg
Controle en evaluatie werk door platform	W (door evaluatie/ beëindiging/peer feedback)	AO (door localisering en beperkte tijd om taken uit te voeren)	AO (gps-tracking, strikte instructies)
Gemiddelde duur taken (#maanden, #uren)	W		
Leveringen als kernactiviteit platform		AO	
Te lage vergoeding om effectieve verzekering voor risico te garanderen		AO	
Ongevallenverzekering voorzien door platform		AO	
Conclusie	W	AO	AO (maar vernietigd door arbrb Brussel 03/07/2019 → vandaag pleidooien in beroep...)

Workers UK?

S. 230 3) Employment Rights Act 1996

‘In this Act “worker” (except in the phrases “shop worker” and “betting worker”) means an individual who has entered into or works under (or, where the employment has ceased, worked under) —

(a) a contract of employment, or

(b) any other contract, whether express or implied and (if it is express) whether oral or in writing, whereby the individual undertakes to do or perform personally any work or services for another party to the contract whose status is not by virtue of the contract that of a client or customer of any profession or business undertaking carried on by the individual; and any reference to a worker’s contract shall be construed accordingly.’

- Een worker kan zowel een werknemer als een zelfstandige zijn, voor zover een afhankelijkheidssituatie voorhanden is
- **Afhankelijkheid?** → beperkte mogelijkheid tot uitbesteden en werken voor een derde, zekere duurtijd overeenkomst, enz.
- Bescherming? ==> veel voordelen waarover een werknemer beschikt (minimumloon, betaald verlof, maximumarbeidsduur, bescherming tegen onrechtmatig ontslag).
- **Voordeel: sneller bescherming** ↔ **nadeel: Minder snel “volledige” werknemersbescherming.**

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Transportrecht

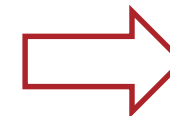
Belang kwalificatie als werknemer
Kwalificatie in de praktijk

Mogelijke rol transportrecht?

Regulation	Relevant policy objectives	B2C delivery in scope?	Safety-related measures	Relevant tools
2018/644	Market transparency (r. 17) Information	OK Parcel delivery services (limited to cross-border)	/	Transparency subcontractors (art. 4.3 (d)) But small enterprises excluded (article 4.6)
561/2006	Working conditions and road safety (r. 1, 16, 17)	Largely excluded: Max permissible mass +3.5 tons (art. 2.1 (a))	Irrelevant: Road safety through driving & resting times (arts. 6-8)	Registration: tachograph Contract chain liability (art. 10)
1072/2009	Effective controls, enforcement and safety legislation (r.6, 9, 15)	Largely excluded: Max permissible mass +3.5 tons (art. 3.5 (c)). + Exclusion cabotage restrictions to transport -3.5 tons	/	Community licence (art. 4) Penalties (art. 11 et seq.)
1071/2009	Safety (r. 1, 2) Social rules r. 2) Effective controls, enforcement (r. 12, 15)	Largely excluded: Max permissible mass +3.5 tons (art. 1.4(a))	Possibly relevant: Information/instructions	Professional competence (art. 8) in specific (ANNEX I) working conditions (C), technical aspects of the operation (G), (road safety)

Last-mile transport
grotendeels uitgesloten
door beperking tot + 3,5
ton

Hoewel NL en Bel lagere
grenzen hanteren, zorgt
uitzondering op
cabotagebeperkingen
voor "open achterdeur" +
fiets-& bromfietskoeriers
sowieso uitgesloten...

Hoe “slavernij” beteugelen (II): zelfregulering & marktwerking

▪ Zelfregulering:

▪ Sector-standaarden:

- Probleem 1: lange contractketens → doorwerking standaarden
- Probleem 2: beperkte marges (zie Roel Gevaers)
- Probleem 3: gebrek aan onderhandelingspositie freelancers
- Probleem 4: gebrek aan bodem in de markt

→ Resultaat zeer beperkte zelfregulering (zie voorbeeld COVID-acties volgende slide)

▪ Marktwerking:

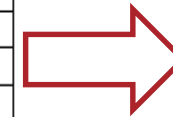
▪ Duurzame levering als “waardevol”

- Probleem: gebrek aan transparantie over tarieven en arbeidsvoorwaarden (gekoppeld aan hogere problemen).

→ Resultaat moeilijk om duurzame levering te waarderen in de contractketen.

Zelfregulering? voorbeeld COVID-regels in B2c-logistiek

		Contractual remedies			Regulatory regime		
		1. Have the existing terms and conditions been adapted because of pandemic?	2. Are there annexes to the contracts with companies in the delivery chains and employees?	3. Do the safety measures introduced by a company have an obligatory character?	4. Does the company offer material support or other incentives to its employees to prevent the virus from spreading?	5. Does the company check whether the employees or its contractors are complying with safety measures?	6. Does the company sanction non-compliance with the safety measures?
parcel delivery	Post NL	X	x	±	±	x	
	DHL	X	x	Y	±	Y (not all)	
	DPD	X	x	Y	±	x	
	GLS	X	x	Y	Y	x	
	UPS	X	x	±	Y	x	
	Fedex	X	x	Y	Y	±	
	Belgium Parcels Service	X	x	x	x	x	
	Bpost	X	x	±	Y	x	
	Dynalogic	X	x	x	Y	x	
	CityDepot	X	x	x	x	x	
	Mondial Relay	X	x	x	x	x	
	Spring	X	x	x	x	x	
	Mikropakket	X	x	x	x	x	
	ViaTim	X	x	x	x	x	
	Homerr	X	x	x	x	x	
Parlc	X	x	x	x	x		
MyPuP	X	x	x	x	x		
Fietskoeriers	X	x	±	Y	x		
on-demand delivery	Deliveroo	X	Y (with chain partners)	Y	Y	x	
	Thuisbezorgd/ Takeaway	X	x	Y	Y	x	
	Uber	X	x	x	Y	x	
	Dominos	X	x	Y	Y	Y(not all)	

Zeer beperkte reactie van pakketbezorgdiensten/ platformen op COVID: safety management als eigen verantwoordelijkheid freelancer...

Table 2. Existence of safety measures in parcel and on-demand markets (info. valid on 15.12.2020)

x - NO or no inf

Y - YES

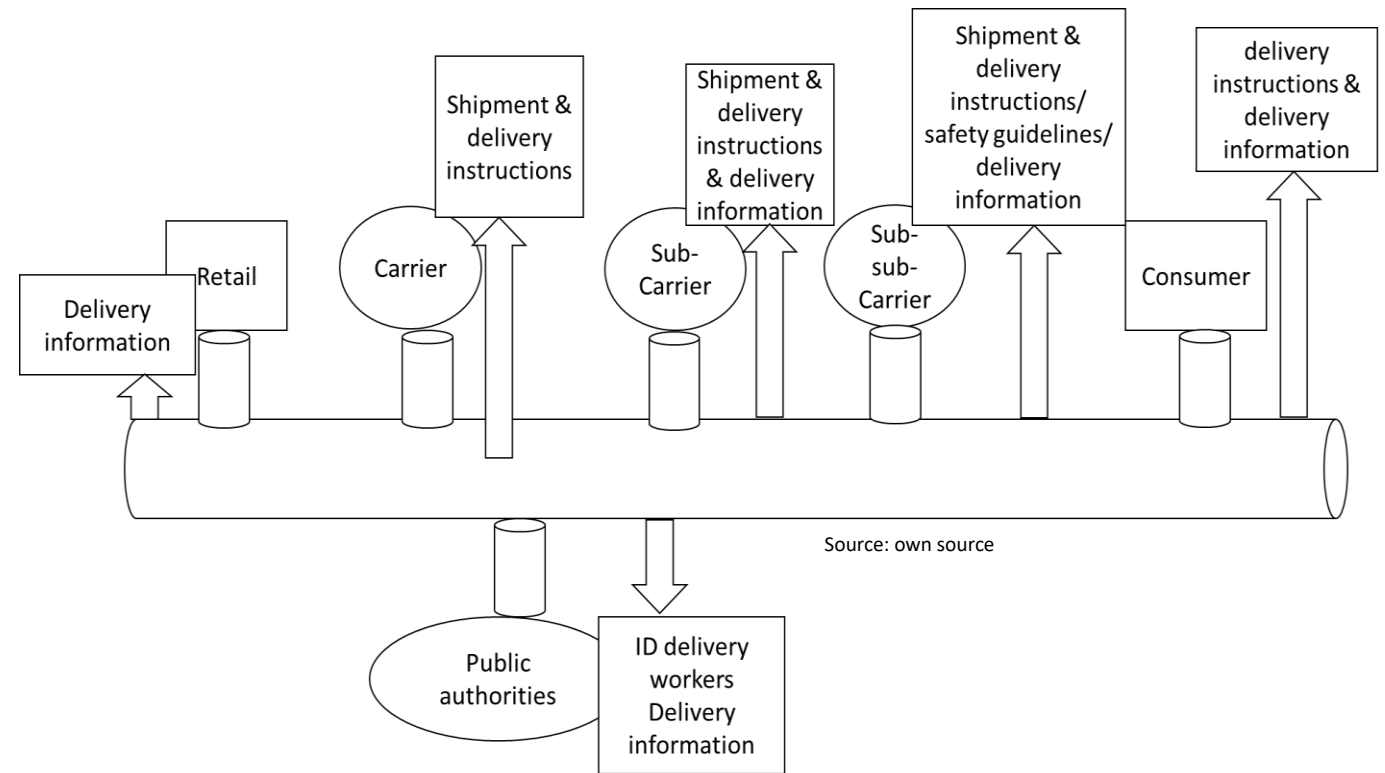
± the answer reflects a company declaration introducing measures in line of state measures

Mogelijke oplossingen

1. **Transparantie (data-pipeline)**
2. **Certificering/ ISO-normen**
3. **Uitbreiding vervoerrechtelijk toepassingsgebied tot B2c keten**
4. **Kanaliserig risico naar platform/ pakketbezorgdienst (risk follows profit)**
5. **Verankering recht op veilige levering in consumentenrecht**

Transparantie maatregelen

1. Vo. 1072/2009, 2009 – Vergunningsvoorwaarden uitbreiden.
2. Vo. 2018/644, 2018 – versterkte transparantie- kortere rapportering intervals, rapportering over de volledige contractketen door de hoofdvervoerder.
3. Realtime toegang tot contractketens – data pipeline.

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Vragen?

Wouter.verheyen@uantwerpen.be